

**Sotsiaalkaitseministri 3. mai 2023. a käskkirjaga
nr 81 kinnitatud toetuse andmise tingimuste
„Pikaajalise hoolduse kättesaadavuse ja
kvaliteedi parandamine“ muutmise**

Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse § 10 lõigete 2 ja 4 alusel ning kooskõlas sotsiaalkaitseministri 3. mai 2023. a käskkirjaga nr 81 kinnitatud toetuse andmise tingimuste „Pikaajalise hoolduse kättesaadavuse ja kvaliteedi parandamine“ punktiga 9.2 teen toetuse andmise tingimustes järgmised muudatused:

1. Asendan avalehel ja punktis 2.2.5 arvu „2027“ arvuga „2029“.

2. Täiendan punkti 1.1.2 pärast esimest lauset järgmiselt:

„Eesti seisab silmitsi ühiskonna vananemisega seotud muutustega. Rahvastikuproгноosi põhistsenaariumi järgi on Eesti rahvaarv aastal 2035 ligikaudu 1,305 miljonit, rändevoogude tasakaalu korral mõnevõrra väiksem. Selleks ajaks on iga neljas Eesti elanik 65-aastane või vanem ja samal ajal väheneb tööealiste (15–64-aastased) arv ligi 35 000 inimese võrra. Seetõttu on vaja parandada elukeskkonna ligipääsetavust ja leida uusi lahendusi ning ajakohastada Eestis pikaajalise hoolduse süsteemi, mis ei arvesta praegu piisavalt rahvastikumuutustega ega paku abivajajatele küllaldast tuge.“

3. Täiendan punkti 1.1.4 järgmiselt:

„Heaolu arengukavas nähakse nii väljakutse kui võimalusena seda, et tööturul on ebasoodsamas olukorras muude elanikkonnarühmade kõrval vanemaealised. Tööjõus osalemise määra tõstmiseks tuleb tegeleda riskirühmade tööturule toomisega ja nende tööturul püsimise toetamisega. Kuigi elukestvas õppes osalemise määr on oluliselt kasvanud, on kasv ebaühtlane ning madalama haridustasemega ja vanemaealised inimesed osalevad täiend- ja ümberõppes jätkuvalt vähe. Vanemaealiste programmis (2025–2028) on välja toodud, et vananemisega seotud hoiakud mõjutavad vanemaealiste elukvaliteeti ja heaolu – vanemaealiste ühekülgne kujutamine soodustab vanuselist eelarvamuste ja stereotüüpide teket. Vanuselist diskrimineerimist tajutakse ja kogetakse enim töösuhetes. Töötajad omistavad vanemaealistele väiksemat tootlikkust või riski töölt terviseprobleemide tõttu puududa. Vanemaealised on haavatavad ka väärkohtlemise, hülgamise ja hooletusse jätmise ning väärkuse ja lugupidamise kaotuse suhtes.

„Sidusa Eesti arengukava 2021–2030“ eesmärk on muuta Eesti järgmisel kümnendil senisest sidusamaks ja kaasavamaks ühiskonnaks. Kaasav ühiskond on see, kus inimestel on mitmekesised võimalused osaleda otsuste tegemisel ja aidata kaasa ühiskonna arengule, riik toetab inimeste ühiskondlikku aktiivsust, sealhulgas osalemist tööhõives, elukestvas õppes ja kodanikuühiskonnas, samuti ettevõtlikkust, kogukondlikkust ja soovi riigi arengule kaasa aidata.“

4. Sõnastan punkti 2 teise ja kolmanda lõigu järgmiselt:

„TAT üldine eesmärk on toetada terviklikuma pikaajalise hoolduse süsteemi loomist ja parandada vanemaealiste rolli väärtustamist ühiskonnas, et tagada inimeste võimalikult iseseisev ja inimväärne toimetulek.

TAT keskendub eeskätt hoolekandevaldkonna vastutusalas olevate tegevuste, sealhulgas teenuste arendamisele ja ümberkorraldamisele kogukonnapõhisuse suunas, samuti tervishoiu- ja hoolekandevaldkonna senisest tõhusamale integreerimisele, koostööle ja koostöömisele.“.

5. Sõnastan punkti 2 viimase lause järgmiselt:

„Tegevusi on täiendavalt ja detailsemalt kirjeldatud TAT lisas 1 „Tegevuste detailne kirjeldus“.“

6. Sõnastan punkti 2.1.2 esimese lõigu viimase lause järgmiselt:

„Sellel eesmärgil tõhustatakse riigi, KOV-i ja huvikaitseorganisatsioonide koostööd ning huvikaitseorganisatsioonide võimekust.“.

7. Jätan TAT punktist 2.1.2 välja viienda lõigu viimase lause.

8. Sõnastan punkti 2.1.3 kolmanda lõigu järgmiselt:

„Abi vajavad inimesed ja nende lähedased omavad ajakohast infot abi saamise võimalustest, sealhulgas info nägemis- ja kuulmisvaegusega inimestele vajalike abivahendite ja nende kättesaadavuse kohta, ning nad teavad kust seda otsida. See parandab nende toimetulekut. Sotsiaalteenuste korraldamisega seotud osapooled on abi korraldamisega seotud muudatustest teadlikud ning oskavad inimesi õigesti nõustada.“.

9. Täiendan punkti 2.2.2 pärast teist lauset järgmiselt:

„Sotsiaalhoolekandes innovatsioonivõimekuse suurendamiseks ja tehnoloogiapõhiste lahenduste kasutuselevõtu kiirendamiseks viiakse ellu arendusprogramm, milles osalejad saavad toetust eesmärkidesse panustava ja kriteeriumitele vastava lahendusidee arendamiseks.“.

10. Loen punkti 2.3 punktiks 2.4 ja sõnastan punkti 2.3 järgmiselt:

„2.3. Vanemaealisi väärtustavate hoiakute kujundamine ja aktiivsena vananemise toetamine

2.3.1. Tegevuse eesmärk

Tegevuse eesmärk on parandada vanemaealiste rolli väärtustamist ühiskonnas, soodustada vanemaealisi inimesi väärtustavaid hoiakuid ning vähendada vanusega seotud eelarvamusi ja diskrimineerimist ühiskonnas, sealhulgas tööturul, arvestades aktiivsena vananemise põhimõtetega. Lisaks on eesmärk mõjutada positiivselt vanemaealiste endi hoiakuid ja eelarvamusi vananemise suhtes ning seeläbi parandada nende eneseväärtustamist.

2.3.2. Tegevuse sisu

Vanemaealiste heaolu edendamiseks tehakse koostööd avaliku, era- ja kolmanda sektori osapooltega, et saada ülevaade vanemaealiste olukorrast ja vajadustest. Töötatakse välja kontseptsioon, mis arvestab vanusesõbraliku Eesti põhimõtetega¹ ning on aluseks edasiste tegevuste planeerimisel. Kontseptsioon annab selgema aluse koordineeritud ja tõhusale tegevusele, mis aitab kaasa vanemaealiste heaolu ja elukvaliteedi paranemisele.

Täpsemate sekkumiste kavandamisel arvestatakse vanemaealiste profiiliga (nt pensionieas töötamist jätkata soovijad, töötud vahetult enne pensioniiga, hoolduskoormusega vanemaealised, vanemaealised uussisserändajad, üksi elavad vanemaealised jt). Muu hulgas võetakse arvesse erinevatesse sotsiaalsetesse rühmadesse (nt naised, mehed, eri vanuses, rahvusest, erivajadusega) kuuluvate inimeste kogemusi, hoiakuid, soove ja vajadusi. Toetavate tegevuste kujundamisel arvestatakse neid erisusi ja lähenemisviise, mille abil jõulisemalt toetada eri piirkondades vanemaealiste suuremat kaasamist tööturule ja ühiskonnaellu. Analüüsitakse olemasolevaid võimalusi ja takistusi, sealhulgas neid, mis tulenevad füüsilise ja digitaalse keskkonna puudulikkusest, ning tutvutakse välisriikide hea praktikaga. Kogutava sisendi põhjal on võimalik sihitada mõjusaid sekkumisi (nt teadlikkuse suurendamine kindla profiiliga sihtrühmade seas, uute

¹ [Vanusesõbralik-Eesti-2024-keeletoimetatud.docx-1.pdf](#).

lähenemisviiside katsetamine kogukondades või tööandjate seas, võimestavad tegevused eri profiiliga vanemaealistele jms).

Edaspidiste tegevuste planeerimiseks ja elluviimiseks kasutatakse muu hulgas innovatsioonimeetodeid, mis võimaldavad leida lahendusi vanemaealiste kaasamise keerukusele, arendada uusi teenuseid ja saada tagasisidet.

Toetatakse tegevusi, mis on suunatud vanemaealiste kaasamisele ühiskondlikku ellu, kohaliku elu kujundamisse ja kogukondlikesse tegevustesse. Kõik vanemaealistele mõeldud üritused, nii füüsilised kui digitaalsed, peavad olema nägemis-, kuulmis- ja liikumispuudega inimestele ligipääsetavad. See võimaldab vanemaealistel püsida aktiivsena, olla sotsiaalselt kaasatud ja ühiskonnaelus nähtavamad, rääkida kaasa enda elu ja heaolu puudutavates küsimustes. Vanemaealiste heaolu ja ühiskonnaelus osalemist toetatakse vanusesõbraliku Eesti põhimõtete juurutamisega, mis arvestavad vanemaealiste vajadusi igas eluvaldkonnas. See julgustab vanemaealisi osa võtma sotsiaalsetest tegevustest, aitab luua sotsiaalset tugivõrgustikku ja tunda ennast võrdväärse kogukonna liikmena, mis omakorda aitab säilitada vaimset tervist, vältida üksildust ja abivajaduse tekkimist ning soodustab ka vanemaealiste tööturule jõudmist ja seal püsimist.

Viiakse ellu tegevusi vanemaealiste endi ja tööandjate suunal, et disainida ja rakendada tõhusaid meetmeid, mis aitavad muuta vanemaealiste negatiivset kuvandit ühiskonnas nii tööandjate kui ka vanemaealiste endi seas. Kavandatakse, katsetatakse ja rakendatakse asjakohaseid sekkumisi peamistele siht- ja sidusrühmadele ning vajaduse korral ka piirkonnapõhiselt.

2.3.3. Tegevuse tulemus

Tegevuse tulemusena on paranenud hoiakud vanemaealiste inimeste suhtes nii ühiskonnas üldiselt kui ka vanemaealiste endi ja tööandjate seas. Vähenenud on vanusega seotud eelarvamused ja diskrimineerimine. Toetatud on vanemaealiste aktiivsem osalemine ühiskonnas ja tööturul. Vanemaealiste aktiivsena hoidmist toetavad tegevused aitavad ennetada vanemaealistel abivajaduse tekkimist ning seeläbi väheneb ka lähedaste hoolduskoormus.

Tegevuse mõjul muutub ühiskonnas suhtumine vanemaealistesse rohkem toetavaks ja tunnustavaks ning tööandjad ja töötajad näevad vanemaealisi töötajaid kui konkurentsivõimelisi ja võrdseid partnereid. Vanemaealiste endi hoiakud ja teadlikkus enda väärtuse suhtes muutub positiivsemaks.

2.3.4. Tegevuse sihtrühm

50-aastased ja vanemad inimesed, laiem üldsus, tööandjad, töötajad ja KOV-id

2.3.5. Tegevuse abikõlblikkuse periood

01.07.2025–31.12.2029

2.3.6. Tegevuse elluviija

Tegevuse elluviija on Sotsiaalministeeriumi hoolekande osakond.“.

11. Asendan punkti 4 tabeli järgmise tabeliga:

		Summa	Osakaal
1	ESF+	10 366 370	70%
2	Riiklik kaasfinantseering	4 442 730	30%
3	Eelarve kokku	14 809 100	100%

12. Täiendan punkti 5 punktiga 5.3¹ järgmiselt:

„5.3¹. Abikõlblik on elluviija ja partnerite projektijuhtide, kommunikatsiooninõuniku, valdkonna ekspertide ja spetsialistide ning teenuseosutajate õppereiside ja koolituste (sh konverentside) lähetuskulu, sealhulgas majutus, transport, kindlustus, toitlustus, päevaraha, lennupiletid,

osalemistasu ja muud kulud, ning Eestis või välisriigis kohapeal tekkiv transpordi- või muu kulu (nt turismimaks) vastavalt asutusesisesele lähetuste korrale ja riigisisestes õigusaktides kehtestatud piirmääradele.“.

13. Tunnistan kehtetuks punkti 5.4.2.

14. Sõnastan punkti 6.4 järgmiselt:

„6.4. Makse saamise aluseks olevaid dokumente ja tõendeid esitab elluviija RÜ-le e-toetuse keskkonna kaudu üks kord kuus.“.

15. Sõnastan punkti 7.2.8. järgmiselt:

„7.2.8 esitama partneri riigihankega seotud alusdokumentide eelnõu kümme tööpäeva enne riigihankega alustamist ja hankelepingu muudatuste eelnõu viis tööpäeva enne sõlmimist RÜ-le eelnõustamiseks juhul, kui partneri eest ei korralda riigihanget Riigi Tugiteenuste Keskus;“.

16. Sõnastan punkti 7.3.7 järgmiselt:

„7.3.7 esitama elluviijale info riigihankega seotud dokumentide kohta järgmiselt, et elluviija saaks selle omakorda esitada RÜ-le eelnõustamiseks juhul, kui partneri eest ei korralda riigihanget Riigi Tugiteenuste Keskus;“.

17. Sõnastan punkti 8.9 järgmiselt:

„8.9. Kui lõpparuandes puudusi ei esine, kinnitab RÜ lõpparuande.“.

18. Asendan lisa 1 „Tegevuste detailne kirjeldus“ ja lisa 2 „TAT eelarve kulukohtade kaupa“ käesoleva käskkirja lisadega (lisatud).

19. Käskkirja rakendatakse tagasiulatuvalt alates 01.07.2025.

(allkirjastatud digitaalselt)

Karmen Joller
sotsiaalminister